

การศึกษาทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
A Study of the Administration Skills of the Director in Office of
Vocational Education Commission in Eastern Economic Corridor

ศิริเพ็ญ บุญยี่น¹ วัชรพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 310 คน ได้มาด้วยวิธีการใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่า IOC เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.77 ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe') ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน โดยรวม และด้านมนุษยธรรม ด้านความคิดรวบยอด ไม่แตกต่างกัน และด้านเทคนิควิธี แตกต่างกัน
- 3) ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร , การบริหาร

Abstract

The research purposes were to study and to compare administrative skills of education institution directors under jurisdiction of Office of Vocational Education Commission in Eastern Economic Corridor, classified by working experience and education institution size. The research sample was 310 teachers under jurisdiction of Office of Vocational Education Commission in Eastern Economic Corridor, the sample size determined by Krejcie and Morgan table and stratified random according to proportion. The data collection instrument was the 5-level estimate rating scale

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา phdpkw@gmail.com

questionnaire with IOC 1.00 and the reliability 0.77. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (one – way ANOVA) and verified for pairs differences by Scheffe’ method. The research findings were:

- 1) The administrative skills of education institution directors, overview and each aspect were at high level.
- 2) The administrative skills of education institution directors classified by working experience found overview, the humanitarian aspect, and the conceptual aspect did not different, but the technical method aspect was different.
- 3) The comparison result of administrative skills of education institution directors classified by education institution size found overview and each aspect was different.

Keywords: Administration skills , Administration

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประเทศจะเจริญก้าวหน้าต้องอาศัย การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งการพัฒนาในด้านต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ เพราะคนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า แต่คนจะมีประสิทธิภาพ เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา จากการประเมินผลการพัฒนาประเทศ ที่ผ่านมาและการวิเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ ในอนาคตล้วนบ่งชี้ว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ที่ผันผวน ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้ยาก แม้ว่าในระยะที่ผ่านมาการพัฒนา ประเทศจะให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็ง แต่ก็ยังไม่เพียงพอรองรับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพและยั่งยืน ในระยะต่อไป จำเป็นต้องเสริมสร้างให้ระบบภูมิคุ้มกันต่าง ๆ มีความเข้มแข็งขึ้นตามแนวทาง การพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพและมีความสามารถในการแข่งขัน พร้อมก้าวสู่เศรษฐกิจและสังคมสีเขียว บนฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์ สังคมมีความเป็นธรรม มีการเชื่อมโยงการพัฒนา กับ นานาประเทศและการรักษาสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันจะเป็นฐานที่มั่นคง ในการพัฒนาประเทศและพร้อมที่จะรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคต ผู้บริหาร สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถของตนเองให้มีศักยภาพ เพื่อทันการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและคงไว้ซึ่งความสามารถในการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดอย่างยั่งยืนขององค์กร ในระยะยาว ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศไทย อนาคต ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวหันมาทบทวนกระบวนทรรศน์ การพัฒนาในทิศทาง ที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น (จำเริญ จิตรหลัง, 2548 : 102)

การบริหารจัดการสถานศึกษามุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของบุคคล ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้วิธีการบริหารจัดการที่หลากหลายแตกต่างกันไป ตามศักยภาพและสถานศึกษานั้น การให้อิสระในการดำเนินการด้วยตนเอง จะทำให้เกิดความคล่องตัว สามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงได้ทันต่อเหตุการณ์ ผลงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานศึกษา ทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข การบริหารการศึกษาในปัจจุบัน เป็นการดำเนินการที่ประกอบด้วย การวางแผนการจัดรูปร่าง และระบบกำลังคน การจูงใจและการควบคุมการดำเนินงานของบุคลากรในหน่วยงานก็เพื่อให้ การดำเนินงานนั้นบรรลุ

เป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารควรมีทักษะในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะที่สามารถจะครอบคลุมภารกิจและบทบาทได้ทั้งหมด ซึ่งจะต้องมีทักษะ การบริหาร 3 ด้านที่ทำให้งานเกิดประสิทธิภาพตามแนวคิดของแคทซ์ (Katz, 1995 : 33 - 42) ประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทักษะตนเองให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีศักยภาพ โดยต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ใฝ่เรียนรู้อยู่เสมอ มีความสามารถ มีความเข้าใจ มีทักษะในเชิง การบริหารงานเป็นอย่างดี กล้าคิดกล้าพูด กล้าตัดสินใจ เป็นนักประสานงานที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นผู้นำ โดยเฉพาะความเป็นผู้นำ ทางด้านวิชาการ และ ด้านวิชาชีพ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ อยู่เสมอโดยสามารถเป็นผู้นำไปสู่การปฏิบัติ และรู้จักระดมทรัพยากรการบริหารทั้งหมด มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานสูงสุดอันจะเป็นแบบอย่างเอื้อให้ บุคลากรในสถานศึกษามีทักษะการบริหารสถานศึกษาไปด้วย

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 - 2559 โดยกำหนดให้การผลิตและการพัฒนากำลังคนในด้าน วิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะ จนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและภูมิภาค มีภารกิจจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกำลังคนสายอาชีพสู่สากล ขยายโอกาสทางการศึกษา สายอาชีพให้ทั่วถึงเสมอภาค เป็นแกนกลางในการจัดอาชีวศึกษาระดับฝีมือ เทคนิคและเทคโนโลยี สร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วม วิจัย สร้างนวัตกรรมจัดการองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนา อาชีพ ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาให้เป็นเลิศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2555 : 3)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการบริหาร ประกอบด้วย ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความคิดรวบยอด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สำหรับนำไปใช้ เป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารสถานศึกษาของผู้อำนวยการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน
2. ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,525 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ปีการศึกษา 2562 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 607 - 610) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) จำนวน 310 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเทคนิควิธี 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 3) ด้านความคิดรวบยอด มีลักษณะเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ร้อยละ (%) , ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) , ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบด้วย t-test dependent , (One-way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย ร้อยละ 55.48 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก ร้อยละ 44.52 ขนาดสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นขนาดใหญ่ ร้อยละ 36.13 ขนาดกลาง ร้อยละ 34.52 และขนาดเล็ก ร้อยละ 29.35
2. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านเทคนิควิธี และและด้านมนุษยสัมพันธ์
3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเทคนิควิธี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ทักษะการบริหาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1	ด้านเทคนิควิธี	4.35	0.35	มาก	2
2	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.32	0.32	มาก	3
3	ด้านความคิดรวบยอด	3.42	0.33	มาก	1
	รวม	4.33	0.30	มาก	

**แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 1 แสดงว่าทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 4.33 , S.D.= 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X}$ = 3.42 , S.D.= 0.33) ด้านเทคนิควิธี ($\bar{X}$ = 4.34 , S.D.= 0.35) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 4.33 , S.D.= 0.32)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ของครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	คุณลักษณะภาวะผู้นำ ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์		ประสบการณ์		t	p-value
		น้อย (n=204)	มาก (n=106)	น้อย (n=204)	มาก (n=106)		
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านเทคนิควิธี	4.31	0.37	4.39	0.32	-1.99	0.05*
2	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.33	0.32	4.32	0.32	0.32	0.75
3	ด้านความคิดรวบยอด	4.33	0.31	4.31	0.36	0.37	0.71
	รวม	4.32	0.30	4.34	0.30	-0.55	0.58

**แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้านคือ ทักษะด้านเทคนิควิธี และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ทั้ง 2 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

คุณลักษณะภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านเทคนิควิธี	ระหว่างกลุ่ม	1.37	2	0.68	5.78	0.00*
	ภายในกลุ่ม	36.34	307	0.12		
	รวม	37.71	309			
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	0.77	2	0.39	3.79	0.02*
	ภายในกลุ่ม	31.21	307	0.10		
	รวม	31.98	309			
3. ด้านความคิดรวบยอด	ระหว่างกลุ่ม	1.27	2	0.64	5.99	0.00*
	ภายในกลุ่ม	32.59	307	0.11		
	รวม	33.86	309			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.08	2	0.54	6.14	0.00*
	ภายในกลุ่ม	26.95	307	0.09		
	รวม	28.03	309			

**แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาทั้งโดยรวม และรายด้าน ทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูผู้สอน มีความเห็นวาทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการทำให้ องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ทักษะการบริหารของผู้นำ ผู้นำจะสามารถโน้มน้าวใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์เพิ่มระดับแรงจูงใจความมุ่งมั่นทุ่มเทปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความจงรักภักดีความยึดมั่น

ผูกพันต่อองค์กร และปัจจัย อีกประการหนึ่งที่ทำให้องค์กรพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การสร้างทีมงาน เพราะเป็นการรวมพลัง ในการพัฒนาแก้ปัญหาต่างๆ ตลอดจนพนักงานสามารถตรวจสอบพฤติกรรมของตนเอง และค้นหาสาเหตุของการกระทำอันนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาการทำงาน และส่งผลถึงความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพขององค์กร (สุตา สุวรรณ ภิรมย์ และคณะ, 2550 : 3 - 4) และสอดคล้องกับ แนวคิดของแคทซ์ (Katz, 1995 : 33) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ทักษะทางด้านเทคนิควิธี เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการทางเทคนิค และเครื่องมือที่จำเป็น เพื่อผลสำเร็จของงานที่ได้มาจากประสบการณ์ การศึกษาและการฝึกอบรม ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถในการมององค์กร ได้อย่างทะลุปรุโปร่ง เพื่อให้องค์กรมีความสมบูรณ์โดยส่วนรวม ด้วยการทำให้การทำงานของแต่ละบุคคลเหมาะสมกับองค์กร ทักษะด้านความรู้ความสามารถเป็นการยอมรับวัตถุประสงค์ ขององค์กรมากกว่าที่จะคำนึงถึงความต้องการของบุคคลโดยบุคคลเพียงหนึ่งเดียวในองค์กร สรุปได้ว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าใจ ระบบโครงสร้างของงาน และจัดโครงสร้างหน้าที่ภารกิจต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนเหมาะสม นอกจากนี้ จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับนโยบาย การเมือง สังคม และเศรษฐกิจว่าจะส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน เพื่อบริหารงานการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอารีญา ศิริบุญยประสิทธิ์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ คะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิควิธี รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ ระยะเวลา (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะเชิงมนมคติ ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ และทักษะเชิงเทคนิค

2. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพราะว่าการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องทำงานและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องรับทราบหลักในการบริหารที่ยึดหลักการกระจาย อำนาจไปสู่สถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหาร ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ดังนั้น จึงทำให้ทักษะ การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557 : 4) ที่ได้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคล หลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการที่อาศัย การควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิค อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพรรณิการ์ พลายน้อย (2550 : 65 - 66) ได้ทำการศึกษาทักษะ การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู ในอำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามการรับรู้ของครูในสังกัด ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของ

ผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู ในอำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามการรับรู้ของครูในสังกัด โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของ ข้าราชการครู ในอำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามการรับรู้ ของครูในสังกัด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครู โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายได้ ก็ต้องอาศัยการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีโดยกำหนด การพัฒนาการศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ซึ่งสถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีภารกิจหลัก คือ การจัด การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของแต่ละระดับ ซึ่งถือ เป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาประชากรในประเทศให้มีคุณภาพ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไปและ การดำรงชีวิตในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2558 : 2 - 3) ได้กำหนดนโยบายไว้ว่า 1) เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ 2) เร่งพัฒนาความแข็งแกร่งทางการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท รวมถึงเด็กพิการและด้อยโอกาสมีความรู้และทักษะแห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กันไป 3) เร่งปรับระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสาน สัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการเรียนการสอน 4) ยกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐาน วิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) เร่งสร้างระบบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรคุณภาพ ที่แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพ 6) เร่งรัดปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจน และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ 7) สร้างระบบการควบคุมการจัดการการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีข้อมูลสารสนเทศ 8) สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน เร่งรัดการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ปรับปรุงระบบ ของโรงเรียนให้เป็นแบบร่วมคิด ร่วมทำ การมีส่วนร่วม และการประสานงาน 9) เร่งปรับระบบ การบริหารงานบุคคล มุ่งเน้นความถูกต้องเหมาะสม และเป็นธรรม 10) มุ่งสร้างพลเมืองดีที่ตื่นตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้ และทำให้การศึกษานำการแก้ปัญหาสำคัญของสังคม 11) ทุ่มเทมาตรการเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่พัฒนาแล้ว และโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ได้ คุณภาพ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนต้องเสียโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมสมัย ผลารักษ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียนโดยรวมผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริม สนับสนุนทักษะการบริหารด้านเทคนิควิธี โดยผู้อำนวยการมีความสามารถในการวางแผนบริหารงานโดยจัดทำและใช้แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ นำเทคโนโลยีและ นวัตกรรมมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และเป็นแบบอย่างของผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล

2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอด โดยวินิจฉัย ผลกระทบต่อหน่วยงาน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริการในสถานศึกษา นำความรู้มาช่วย ในการวางแผนและนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ให้ความสนใจผู้ร่วมงานทุกคน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

3. ควรส่งเสริม สนับสนุนทักษะการบริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยทำประโยชน์ให้แก่ ผู้อื่นตามความเหมาะสม มีความเมตตา ปรารถนาให้ผู้อื่นมีสุข และการพัฒนาบุคลิกภาพตามรูปแบบ วัฒนธรรมและค่านิยม และทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นตามความเหมาะสม ช่วยเหลือสังคมให้เป็นสังคมน่าอยู่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

2. ศึกษารูปแบบการใช้ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

เอกสารอ้างอิง

จำเริญ จิตรหลัง. (เมษายน - มิถุนายน 2548), “การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์,” *นักษิบริหาร*. 2 (2548) : 102 - 108.

ดวงใจ ระถะยาน. (2549), *การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี*, วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*, นนทบุรี : ตีรณสาร.

สมสมัย ผลารักษ์. (2550), *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*, วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2552*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____ (2555), *สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สุดา สุวรรณภรณ์ และคณะ. (2550). “ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมในองค์กร, *ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. 26 (1) : 3 - 4.

สุพรรณิการ์ พลายน้อย. (2550). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว*, วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อารียา ศิริบุญยประสิทธิ์. (2554). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี, วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- Katz, R.L. (January-February 1995). "Skills of an Effective Administrator," **Harvard Business Review**. (1955) : 33 - 42.
- Krejcie, R.V. and Morgan. D.W.(1970). "Determining Size for Research Activities," **Education and Psychological Measurement**. 30 (3) : 607 - 610.